

Можна сформуванати новий склад факторів на основі індексу глобальної конкурентоспроможності, які впливають на формування, розвиток і використання конкурентних переваг, якості управління бізнесом завдяки їх розподілу, шляхом виділення групи факторів за напрямом впливу (політичні, економічні, соціологічні, технологічні, правові, екологічні). Економічні фактори займають найгіршу позицію та повністю впливають на якість управління бізнесом, тому слід розглянути їх більш детально та виявити причини їхнього низького рівня.

Таким чином, аналізуючи становище вітчизняної економіки відносно міжнародного економічного середовища, необхідно зазначити про його вплив на якість управління бізнесом, завдяки створенню особливих умов стосовно використання новітніх технологій на під час здійснення всіх процесів, підвищення конкурентоспроможності, зростання обсягів фінансування, виходу на закордонні ринки тощо. Все це обумовлюється змінами в деяких складових індексу глобальної конкурентоспроможності, економічної свободи, інновацій, мережевої готовності, тощо.

Література:

1. Индекс глобальной конкурентоспособности. URL: <https://biz.nv.ua/economics/ukraina-ponjalas-v-globalnom-rejtinge-konkurentosposobnosti-1922595.html>.
2. Рейтинг стран мира по индексу глобальной конкурентоспособности. URL: <https://gtmarket.ru/ratings/global-competitiveness-index>.

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ У ГЛОБАЛЬНОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ

В. І. ТРОЯН, д-р філос. публічного управління та адміністрування,
доц. кафедри менеджменту і публічного адміністрування
*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова, м. Харків, Україна*

Сучасні тенденції розвитку міжнародних ринків товарів, послуг, праці, капіталів та технологій, процеси міжнародного поділу праці та сучасні бізнес-технології дозволяють кожному конкурентоспроможному підприємству знайти своє місце у світовому процесі відтворення доданої вартості. Але для цього потрібні певні умови. Одне з головних – розуміння та вміння реалізовувати практику міжнародного корпоративного управління, якої дотримуються провідні міжнародні корпорації. Для компаній Російської федерації це важливий напрямок забезпечення їх міжнародної конкурентоспроможності. Ще одна умова – розуміння національним бізнесом необхідності використання системи менеджменту, який був би комплементарним до управлінської практики провідних транснаціональних корпорацій (ТНК). Теорія та практика міжнародного корпоративного управління провідних компаній світу динамічно видозмінюється та трансформується. Тому для кожної компанії, яка прагне бути конкурентоспроможною на світовій арені, необхідно ретельно вивчати

міжнародний досвід, імплементуючи його у практику свого розвитку, адаптуючи до існуючих соціально-економічних умов. Саме це визначає актуальність дослідження особливостей міжнародного корпоративного управління у контексті глобальної співпраці практично всіх країн, зокрема й України.

Стратегічно важливими завданнями міжнародного корпоративного управління є рішення щодо територіальної організації діяльності ТНК, під якою слід розуміти формування оптимальних систем глобальних ланцюгів виробництва доданої вартості (GVC) як феномена сучасного міжнародного поділу праці (МРТ) – формування подетальної спеціалізації. Чим «дрібніший» формат спеціалізації в МРТ, тим більш динамічний, оскільки постійно змінюється під впливом потреб виробництва та населення. Тому ТНК повинні постійно відстежувати ефективність GVC та вносити певні корективи до їх просторового формату.

У процесі вибору країни для інвестування та налагодження ефективної діяльності, крім традиційних факторів, необхідно враховувати фактори культурного та інституційного характеру, що визначають рівень транзакційних витрат компанії на менеджмент, маркетинг, подолання крос-культурних проблем, на взаємини з різними установами обраної країни тощо. д. Транзакційні витрати (рівень корупції, витрати часу на формальні бюрократичні процедури та захист власності, судові практики тощо) можуть значно перевищити «традиційні» витрати – виробничі, транспортні, збутові та ін.

Процеси інтернаціоналізації, міжнародної економічної інтеграції, глобалізаційні зміни у світі вимагають відповідного відображення у парадигмі міжнародного менеджменту. Сучасне середовище міжнародного бізнесу надзвичайно динамічне, турбулентне і непередбачуване. На думку П. Друкера, будь-яка сучасна організація має бути побудована так, щоб зміни були для неї нормою, щоб вона сама їх провокувала, а не лише займалася пошуком нових форм та рішень після того, як вони відбудуться. Сучасна компанія має бути лідером у створенні свого майбутнього, а не лише керуватися китайською мудрістю – коли віє вітер змін, одні зводять стіни, а інші піднімають вітрила – а й самій піднімати вітер потрібного спрямування.

Процеси глобалізації виявили цікаву закономірність: останнім часом переважна більшість успішних бізнес-проектів у своїй основі мають не лише розрахунки, а й інтуїцію. Знижується провідна роль класичних аналітичних ринкових досліджень та прогнозів авторитетних фахівців. Найчастіше достовірно прорахувати економічну ситуацію неможливо, а рішення необхідно ухвалювати швидко. Виникла суперечність між зростаючою кількістю та складністю проблем, та здатністю людей їх вирішувати. Тому глобалізація – час панування інтуїції. Зростаючі темпи змін вимагають нових підходів до міжнародного менеджменту якої, зокрема й до планування та прийняття рішень. Стереотипи «класичного» менеджменту застаріли, вони поступаються місцем новим моделям, заснованим на ймовірності та варіантності, на консенсусі всіх зацікавлених сторін, на розумінні того, що економічні явища та

процеси не є детермінованими у часі та просторі, а корпорація – складна відкрита система, реакція на зміни у середовищі її функціонування не є однозначною і часто буває непередбаченою.

У діяльності ТНК поширилося горизонтальне партнерство, прагнення підвищення їх гнучкості. Корпорації позбавляються накопичених величезних капітальних активів, переключаючи акценти свого управління на нематеріальні активи. ТНК вибудовують свою внутрішню структуру те щоб їх підрозділи конкурували між собою. Поширюються організаційні структури, що базуються на малих групах, серед яких компанії стимулюють внутрішньофірмову конкуренцію, внутрішньофірмове підприємництво.

Таким чином, виникає новий контекст діяльності міжнародних корпорацій, що передбачає співпрацю та конкуренцію не окремих компаній, а стійких груп економічних агентів. Це впливає підходи, які використовуються ТНК при освоєнні нових світових ринків та особливості власного корпоративного управління. У управлінні ТНК у умовах відбувається зміщення акцентів на взаємодію з зовнішніми партнерами, що стає настільки ж (і часом і більше) значимим, як і координація роботи між підрозділами всередині корпорації.

Література:

1. Гестеланд Річард Р. Кроскультурна поведінка у бізнесі. Дніпропетровськ: Баланс-клуб, 2003. 276 с.
2. Hodgetts Richard M., Luthans Fred. International Management. Culture, Strategy and Behavior. Fifth Edition. New York : McGraw-Hill Irwin, 2003. 828 p.
3. Gullen John B., Parboteeah K. Praveen. Multinational Management. A Strategic Approach, 4th Edition. OH, Mason: South Western : Thomson, 2008. 816 p.
4. Krugman P. R. Increasing Returns and Economic Geography. The Journal of Political Economy. The University of Chicago Press. 1991. Vol. 99. № 3. P. 483–499.